

Rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 18.07.1962, sp. zn. 12 Co 162/62, ECLI:CZ:KSOS:1962:12.CO.162.1962.1

Číslo: 64/1962

Právní věta: K otázce snížení premií (§ 8 odst. 3 vyhl. č. 134/1958 Ú. l.).

Soud: Krajský soud v Ostravě

Datum rozhodnutí: 18.07.1962

Spisová značka: 12 Co 162/62

Číslo rozhodnutí: 64

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odměna za práci, Smlouvy

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobci - zaměstnanci ústřední projekce a konstrukce žalovaného podniku, uplatnili nedoplatky premií za II., III., a IV. čtvrtletí 1959. Vycházeli z toho, že jim na prémii vzešel právní nárok v důsledku splnění úkolů, na které v roce 1959 prémie byly vypsány prémiovým řádem pro III. prémiovou skupinu (do níž spadají). Žalovaný podnik namítal, že žalobcům byly prémie kráceny se zřetelem k tomu, že v prémiovém fondu nebylo dostatek prostředků k nekrácené výplatě všech přiznaných premií a odměn. Žalobci neuznali oprávněnost krácení a domáhali se žalobou zaplacení zbytku premií nevyplaceného v důsledku krácení.

Okresní soud v Ostravě zjistil, že v roce 1959 prémiový fond žalovaného podniku nestačil na úhradu všech premií a odměn. Dospěl k závěru, že krácení premií bylo v souladu s ustanovením § 8 odst. 3 vyhl. č. 134/1958 Ú. l.

Krajský soud v Ostravě rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil.

Odůvodnění:

Okresní soud ve shodě s výsledky řízení správně zjistil, že v r. 1959 prémiový fond žalovaného podniku nestačil na úhradu všech premií a odměn. Vyplývá to zejména ze svědecké výpovědi vedoucího oddělení práce a mzdy u žalovaného podniku a dopisů ministerstva hutního průmyslu a rudných dolů, podle nichž právě se zřetelem na nedostatečnost prostředků prémiového fondu žalovaného podniku se poskytuje další dotace s účelovým určením, a sice k úhradě premií tam uvedených provozů, mezi nimiž oddělení ústřední projekce a konstrukce není jmenováno. Z toho

plyne, že nedošlo k případu předpokládanému v § 8 odst. 1 vl. vyhlášky č. 134/1958 Ú. l., o opatření ke zvýšení hmotné zainteresovanosti pracujících, tj., že by se na podkladě příznivých celoročních výsledků vytvořily potřebné prostředky v prémiovém fondu v dostatečné míře, pro kterýžto případ je zde nařízeno, že se má provést dodatečná výplata částek premií, snížených podle předchozího odstavce 3, popřípadě záloh na dlouhodobé prémie a předem stanovené odměny.

Za této situace nastupuje ustanovení § 8 odst. 3 vyhlášky. Zde se stanoví, že nestačí-li prostředky prémiového fondu na plnou úhradu všech premií a odměn, určí odpovědný vedoucí podniku (závodu) podle důležitosti hospodářských výsledků, za něž se prémie a odměny vyplácejí, které prémie nebo odměny budou přednostně vypláceny; ostatní prémie a odměny, které nebude možno vyplatit v plném rozsahu, se mají snížit podle míry pohotových prostředků prémiového fondu s přihlédnutím k pořadí, které určí vedoucí podniku (závodu). Z toho plyne, že při nedostačitelnosti prostředků prémiového fondu na všechny prémie a odměny spadá do úvahu vedoucího podniku, jakým způsobem prostředky prémiového fondu rozvrhne mezi jednotlivé pracovníky nebo skupiny pracovníků, u nichž prémie a odměny přicházejí v úvahu. Kromě toho je ovšem přihlédnout i k tomu, že opatření vedoucího podniku, týkající se přiznání a odnímání premií a odměn z prostředků prémiových fondů nebo obdobných zdrojů, vyžadují ke své právní účinnosti předchozího souhlasu závodního výboru ROH (srovnej čl. 6 písm. c) usnesení IV. všeodborového sjezdu o závodních výborech základních organizací Revolučního odborového hnutí; zák. č. 37/1959 Sb.). Tyto předpoklady byly v daném případě splněny, neboť rozhodnutí o krácení premií zaměstnancům ústřední projekce a konstrukce učinil ředitel žalovaného podniku poté, co prémiová komise navrhla pro tyto zaměstnance krácení premií o 20 a závodní výbor ROH tento návrh schválil.

Žalobci zastávají názor, že ustanovení § 8 odst. 3 vyhlášky nevztahuje se na prémie, na něž vznikl a je dán právní nárok. Tento názor nelze považovat za správný. Vyhláška nerozlišuje mezi premiemi a odměnami, na něž při splnění stanovených podmínek vzniká právní nárok a těmi, které se poskytují fakultativně podle volné úvahy. To je také v souladu s obecnými zásadami vyhlášky danými v § 2, zejména se zásadou, že prémie mají úzce spojovat osobní zainteresovanost pracujících s celkovými výsledky podniků. Z toho všeho vyplývá, že prémie a odměny jakéhokoliv druhu nesmějí být vyplaceny nad rámec prostředků prémiového fondu, nýbrž pouze v rámci těchto prostředků, jak si je podnik úspěšností svých hospodářských výsledků vytvořil.

Dále zastávají žalobci názor, že v případě nedostatečnosti prostředků prémiového fondu mají být předem kráceny popř. plně opomenuty prémie a odměny, na něž není dán nárok. Poukazují na to, že by prostředky prémiového fondu byly stačily na úplné uspokojení jejich nárokových premií, kdyby podnik nepřiznal a neproplatil prémie, popř. odměny, které závisely na volném uvážení podniku. Ani tento názor nelze sdílet. Vyhláška v § 8 v souvislosti s ustanovením o určení premií a odměn, které mají být přednostně vypláceny a těch, které mají být podle rámce prémiových prostředků sníženy, nerozlišuje mezi nimi z hlediska nárokových a fakultativních dávek, nýbrž pro pořadí o krácení stanoví pouze jako povšechnou směrnicí důležitost hospodářských výsledků, jejíž posouzení ponechává vedoucímu podniku. Vyplývá to navíc také z toho, že vedle premií, které mohou být přednostně vypláceny, jsou jmenovány výslovně i odměny, u nichž většinou jde o fakultativní odměny přiznávané dodatečně po docílení určitých hodnotných pracovních výsledků a jejich zhodnocení. Žalobci zřejmě považují za přiměřené, aby nejprve byly uspokojeny prémie předem vypsané, na něž splněním stanovených podmínek vznikl právní nárok, a aby teprve po nich následovaly v mezích prémiových prostředků prémie nebo odměny nenárokové. Zřetel na nárokové prémie jistě má být jedním z podkladů pro úvahu vedoucího podniku pro stanovení pořadí a krácení premií a odměn nemůže však být zřetelem jediným a výhradním v tom smyslu, že by odměny nárokové předcházely za všech okolností odměny ostatní. To by neodpovídalo intencím vyhlášky ani zásadám přiměřenosti a spravedlnosti odměňování podle docílených pracovních zásluh. Sama vyhláška stanoví, že hlavním hlediskem má být důležitost hospodářských výsledků. S tím se nesrovnává hledisko žalobců, které by

mohlo vést v některých případech k nežádoucím důsledkům. Prémiový fond je určen nejen k odměňování pracovníků premiemi za úkoly předem vypsané, nýbrž též k odměňování mimořádnými odměnami za zvlášť pracovní výsledky, které nebyly předem vypsány a které si přece se zřetelem o obdobné povaze záslužnosti a společenského prospěchu stejně zasluhují hmotného uznání a zhodnocení. Zásluha a hospodářská významnost úkolů, na něž byly premie vypsány, nemusejí být nutně vyšší než některé pracovní zásluhy a výsledky, na něž premie popř. odměny nebyly předem vypsány z toho důvodu např., že s nimi nebylo předem počítáno. V takových případech při stanovisku žalobců musil by pracovník s významnějšími zásluhami se svojí předem nestanovenou odměnou bez úhrady ustoupit ve prospěch premií sice vypsáných, avšak na výsledku hospodářsky menší závažnosti.